

DET KONGELIGE BARNE-
OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Prop. 76 L

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i gjeldsordningsloven (namsmyndighetens stedlige kompetanse der skyldneren har adressesperre)

*Tilråding fra Barne- og likestillingsdepartementet 5. april 2019,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Barne- og likestillingsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner (gjeldsordningsloven). Departementet er gjort kjent med at det er en viss risiko for at bostedet til skyldnere med adressesperre kan bli kjent for trusselutøver i forbindelse med en gjeldsordningssak. For å bedre sikkerheten til trusselutsette skyldnere foreslås det at behandlingen av disse gjeldsordningssakene overføres til en bestemt namsmann og tingrett.

Det foreslås en endring i gjeldsordningsloven § 2-1 første ledd, slik at det i et tredje punktum fremgår at også skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret fremsetter søknad om gjeldsforhandling for den namsmann Kongen har utpekt. Forslaget innebærer et unntak fra hovedregelen om at søknaden skal fremsettes for namsmannen i kommunen der skyldneren bor.

En eventuell tingrettsbehandling av saken foreslås overført til tingretten som den utpekte namsmannen hører under. Det foreslås derfor en endring i gjeldsordningsloven § 2-7, slik at det i et nytt fjerde punktum vil fremgå at den namsmannen som er utpekt av Kongen etter § 2-1 første ledd tredje punktum skal oversende saker om

åpning av gjeldsforhandling til tingretten i kommunen der namsmannen har kontor. I dag ligger den stedlige kompetansen hos tingretten i skyldnerens bostedskommune.

2 Bakgrunn

Departementet har fattet beslutning om å unnlate høring av lovforslaget i henhold til utredningsinstruksen § 3-3. Det er imidlertid innhentet synspunkter fra blant annet Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum, Oslo byfogdembete og Lindorff.

3 Gjeldende rett

3.1 Namsmyndighetenes stedlige kompetanse

Gjeldsordningsloven skal gi personer med alvorlige gjeldsproblemer en mulighet til å få kontroll over økonomien. Den skal legge forholdene til rette for at skyldnere etter søknad om gjeldsforhandling kan oppnå en gjeldsordning enten ved avtale med fordringshaverne eller ved stadfestelse av tingretten. En gjeldsordning går ut på at skyldneren betaler mest mulig ned på gjelden i et

avgrenset tidsrom, som hovedregel fem år, mot å få restgjelden slettet.

Namsmannen og tingrettene er sentrale aktører i en gjeldsordningssak. Det er namsmannen som mottar og i første omgang avgjør søknader, sørger for sakens opplysning og veileder skyldneren. Tingretten behandler søknader om åpning ved oversendelse fra namsmannen, klager på namsmannens beslutninger, saker om tvungen gjeldsordning og endringssaker. Ankesaker behandles av lagmannsretten og Høyesterett.

Stedlig kompetanse for namsmannen og tingretten er regulert av henholdsvis gjeldsordningsloven §§ 2-1 og 2-7. Etter § 2-1 skal søknad om åpning av gjeldsforhandling fremsettes for namsmannen i kommunen der skyldneren bor. Der hvor det er flere namsmannsdistrikter i samme politidistrikt kan Kongen fastsette at søknader om gjeldsforhandling skal fremsettes for en av namsmennene. Skyldnere som ikke er bosatt i Norge kan fremsette søknad for den namsmann Kongen har utpekt. Dette er Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum. Av § 2-7 fremgår det at tingretten i den kommunen der skyldneren bor skal få oversendt saker om åpning av gjeldsforhandling fra namsmannen.

3.2 Skyldnere med adressesperre

Adressesperre i Folkeregisteret er et tiltak politiet kan benytte for å beskytte trusselutsatte personer. Dette er personer som står i fare for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet. Det kan typisk være snakk om vitner, informanter og ofre for æresrelatert vold eller vold i nære relasjoner. Politiet har myndighet til å beslutte adressesperre kode 6 (strengt fortrolig) eller kode 7 (fortrolig) med hjemmel i folkeregisterloven § 10-4. En adressesperre kan kombineres med andre sikkerhetstiltak, for eksempel at den trusselutsatte personen får nytt navn og relokaliseres. Per 20. februar 2019 lever 965 personer med adressesperre etter beslutning fra politiet.

Barne- og likestillingsdepartementet er gjort kjent med at behandlingen av gjeldsordningssaker kan medføre en risiko for at bostedet til skyldnere med adressesperre blir kjent for trusselutøver. Dette skyldes at trusselutøver i visse tilfeller er part i saken, for eksempel som medlåntaker på et felles boliglån. Trusselutøver vil dermed ha krav på informasjon fra lokal namsmann som avslører hvilken kommune skyldneren bor i. Kreditorer og medlåntakere skal blant annet varsles ved beslutning om åpning av

gjeldsforhandling, jf. gjeldsordningsloven § 3-2. Det er problematisk at navnet på den lokale namsmannen fremkommer siden dette knytter skyldneren til et lite geografisk område.

4 Departementets vurderinger

4.1 Behovet for regulering

Departementet er gjort kjent med at det er en viss risiko for at bostedet til skyldnere med adressesperre kan bli kjent for trusselutøver i forbindelse med en gjeldsordningssak. Departementet antar at det ikke ofte vil oppstå slike situasjoner, men siden det her er pekt på at det foreligger en viss risiko, mener departementet at den forholdsvis enkle og forebyggende lovendringen det er tale om, bør gjennomføres. Personene dette angår befinner seg i en sårbar livssituasjon med fare for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet. Av hensyn til deres sikkerhet er det viktig å redusere risikoen for at informasjon om bostedskommune ikke spres, særlig ikke til trusselutøver. Det er også uheldig om en risiko for at bostedskommunen skal avsløres kan bidra til at skyldnere avstår fra å søke gjeldsordning. Departementet antar at lovendringen ikke vil ha nevneverdige konsekvenser for andre enn skyldneren selv.

4.2 Alternative tiltak

Departementet har vurdert om andre tiltak enn en lovregulering kan være egnet til å forhindre at trusselutøver blir informert om skyldners bostedskommune når vedkommende er part i saken. Å skjermes navn og kontaktinformasjon til den lokale namsmannen og tingretten ved oversendelse av saken til trusselutøver fremstår som et lite tilfredsstillende alternativ. Vedkommende må gis anledning til å kontakte den ansvarlige namsmannen og tingretten for å ivareta egne kreditorinteresser i saken.

Siden gjeldsordningsloven regulerer stedlig kompetanse, er det ikke aktuelt å fravike bestemmelsene for eksempel i form av en instruks.

4.3 Departementets forslag

Departementet mener det er behov for å bedre sikkerheten for trusselutsatte skyldere med adressesperre. Det foreslås derfor en endring i gjeldsordningsloven § 2-1 første ledd, slik at det i et tredje ledd fremgår at også skyldnere med

adressesperre i Folkeregisteret kan fremsette søknad om gjeldsforhandling for en særskilt utpekt namsmann. Dersom Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum for eksempel blir utpekt som stedlig kompetent for denne sakstypen, vil ikke navnet på namsmannen bidra til å lokalisere skyldneren. I prinsippet kan skyldneren bo i en helt annen del av landet. I tillegg antar departementet at det vil være tryggere at slike saker behandles av et stort namsmannskontor som er godt kjent med problemstillingen.

Det er den utpekte namsmannen som skal stå for den videre saksbehandlingen etter gjeldsordningsloven når søknad om gjeldsforhandling er framsatt. I forbindelse med dette vil den utpekte namsmannen kunne opptre utenfor eget distrikt. Dette blir på samme måte som for gjeldsordningsnamsmenn, jf. gjeldsordningsloven § 2-1 første ledd annet punktum. Begrensningene i tvangsfullbyrdsloven § 2-3 i adgangen til å opptre i andre namsmannsdistrikter vil forutsetningsvis ikke gjelde. I hvilken grad namsmannen skal be om bistand fra andre namsmenn må overlates til praksis, eventuelt til overordnet nivå i politi- og lensmannsetaten, å gi nærmere retningslinjer for.

En innvending mot forslaget er at det vil bli større reiseavstand for skyldneren dersom det er nødvendig med personlig fremmøte. For skyldneren vil imidlertid saken normalt være en engangsbegivenhet, jf. gjeldsordningsloven § 1-4 tredje ledd om at skyldnere som hovedregel bare kan oppnå gjeldsordning en gang i livet. Departementet legger til grunn at større trygghet mot å få sitt bosted avslørt vil være viktigere for skyldnere enn kort reiseavstand. Dessuten vil oppfølging i stor utstrekning kunne gis ved hjelp av telefon og internett. Departementet har fått opplyst at de aller fleste saker med søknader fra personer bosatt i utlandet gjennomføres uten at skyldneren møter opp på namsmannens kontor. Dersom det blir nødvendig med personlig fremmøte for namsmannen eller i rettsmøte, så bør utgiftene ved dette kunne dekkes ved å utvide livsoppholdsbeløpet.

For å forhindre at navnet på tingretten avslører skyldnerens bostedskommune, foreslås det også en endring i gjeldsordningsloven § 2-7. Det foreslås at tingretten for den kommunen der utpekt namsmann har kontor, skal behandle saker for skyldnere med adressesperre. Det vil si Oslo byfogdembete dersom Namsfogden i Oslo, Asker og Bærum senere utpekes som namsmann. Løsningen i § 2-7 vil forutsetningsvis også gjelde for hvilken tingrett som skal foreta en eventuell

annen tingrettsbehandling av saken, herunder forslag om tvungen gjeldsordning, jf. § 5-1 annet ledd.

Barnevernstjenesten kan beslutte adressesperre i barnevernssaker, jf. folkeregisterloven § 10-4. Etter barnevernloven vil dette kunne være aktuelt frem til personen har fylt 23 år. Det er lite praktisk med gjeldsordning for personer i denne aldersgruppen, men det er ikke utelukket. Departementet finner derfor at de foreslåtte endringene i §§ 2-1 og 2-7 også skal gjelde for skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret gitt etter beslutning fra barnevernstjenesten.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget anses å ikke ha nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser. For private skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret vil forslaget kunne medføre lenger reisevei dersom det er nødvendig med personlig fremmøte. Namsmannen som utpekes vil få noe økt arbeidsbyrde samtidig som andre namsmenn avlastes tilsvarende.

6 Merknader til lovforslaget

Til § 2-1

Første ledd tredje punktum slår fast at også skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret kan fremsette søknad om gjeldsforhandling for den namsmannen som Kongen har utpekt. Det er ikke meningen at søknaden skal fremsettes og behandles av andre namsmenn enn den Kongen har utpekt. Uttrykket «skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret» omfatter både personer med adressesperre kode 6 (strengt fortrolig) og kode 7 (fortrolig).

Til § 2-7

Nytt fjerde punktum slår fast at tingretten for den kommunen der namsmannen har kontor er stedlig kompetent i saker der skyldneren har adressesperre i Folkeregisteret. Løsningen i § 2-7 vil forutsetningsvis også gjelde for hvilken tingrett som skal foreta en eventuell annen behandling av saken, herunder forslag om tvungen gjeldsordning, jf. § 5-1 annet ledd. Det synes naturlig å nevne også utenlandsboende i § 2-7 siden de er nevnt i § 2-1. Namsfogden i

Oslo, Asker og Bærum og Oslo byfogdembete behandler i dag saker fra skyldnere som ikke er bosatt i Norge.

Barne- og likestillingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i gjeldsordningsloven (namsmyndighetens stedlige kompetanse der skyldneren har adressesperre).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i gjeldsordningsloven (namsmyndighetens stedlige kompetanse der skyldneren har adressesperre) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i gjeldsordningsloven (namsmyndighetens stedlige kompetanse der skyldneren har adressesperre)

I

I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner gjøres følgende endringer:

§ 2-1 første ledd tredje punktum skal lyde: Skyldnere som ikke er bosatt i Norge, jf. § 1-4 fjerde ledd, og skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret, jf. folkeregisterloven § 10-4, kan fremsette søknad for den namsmann Kongen har utpekt.

§ 2-7 nytt fjerde punktum skal lyde:

For skyldnere som ikke er bosatt i Norge, jf. § 1-4 fjerde ledd, og skyldnere med adressesperre i Folkeregisteret, jf. folkeregisterloven § 10-4, sendes saken til tingretten for den kommunen der namsmannen har kontor.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen fastsetter. Endringene gjelder for søknader om gjeldsforhandling fremsatt etter lovens ikrafttredelse.
